

Prædiken til Midfaste

Joh. 6, 24-35 (37)

Dette hellige evangelium skriver evangelisten Johannes: Da skaren nu så, at Jesus ikke var der og hans disciple heller ikke, gik de om bord i bådene og kom til Kapernaum og ledte efter Jesus. Og da de fandt ham på den anden side af søen, sagde de til ham: »Rabbi, hvornår er du kommet hertil?« Jesus svarede dem: »Sandelig, sandelig siger jeg jer: I leder ikke efter mig, fordi I fik tegn at se, men fordi I fik brød at spise og blev mætte. Arbejd ikke for den mad, som forgår, men for den mad, som består til evigt liv, den som Menneskesønnen vil give jer; for ham har Faderen, Gud selv, sat sit segl på.« Så sagde de til ham: »Hvad skal vi gøre, for at vi kan gøre Guds gerninger?« Jesus svarede dem: »Guds gerning er den, at I tror på ham, han har udsendt.« Da sagde de til ham: »Hvilket tegn gør du, så vi kan se det og tro dig? Hvad kan du gøre? Vore fædre spiste manna i ørkenen, som der står skrevet: »Brød fra himlen gav han dem at spise.« Jesus sagde så til dem: »Sandelig, sandelig siger jeg jer: Moses gav jer ikke brødet fra himlen, men min fader giver jer brødet fra himlen, det sande brød. For Guds brød er det, der kommer ned fra himlen og giver liv til verden.« De sagde til ham: »Herre, giv os altid det brød!« Jesus sagde til dem: »Jeg er livets brød. Den, der kommer til mig, skal ikke sulte, og den, der tror på mig, skal aldrig tørste. [Men som jeg har sagt til jer: I har set mig, og I tror ikke. Alt, hvad Faderen giver mig, skal komme til mig, og den, der kommer til mig, vil jeg aldrig vise bort.«] Johannesevangeliet 6,24-35[36-37]

Vi er halvvejs igennem fastelandskabet. På turen op mod Jerusalem skal vi lære Jesus at kende. For ham har Gud sat sit segl på. Vi skal lære at se Guds aftryk. Vi skal lære at se, hvad Gud kan kende sig selv igen i. Det er ikke så let. Men fastetidens fortællinger mere end antyder, at det er fordi vi ikke kan forlige os med, hvad vi ser. Det kan ikke passe - med vores gudsopfattelse. Der må være noget mere. Vi må have demaskeret mennesket Jesus.

Kierkegaard skrev det sådan, at Jesus var Gud inkognito; han skjulte sin guddommelighed under et menneskeligt ydre. Kaj Munk sagde, at Vorherre lurede dem påskemorgen. Der smed han masken.

Jo, jo. Men det betyder ikke, at tornekrone og narrekappen var et ynkeligt kongekostume, selvom Pilatus tænkte det sådan. Den klædning kunne Gud kende sig selv igen i. Og Pilatus aflagde en sand bekendelse om ham: Se, hvilket menneske!

Og det betyder ikke, at Jesu lidelseshistorie kun var en rolle, der skulle spilles til ende efter en guddommelig drejebog, for at Gud kunne lure dem ved skuespillets afslutning. Og kirken så i øvrigt derefter kunne skrive

drejebogen om til trosbekendelse og dogmatik, hvor alle begivenhederne går op i et højere system og i et kirkeligt veltilrettelagt årshjul, hvor det gælder om at nå frem til påskemorgen.

Det er modsat. Jesu menneskelighed er ikke et dække eller en maske. I fastetiden ser vi, at Jesu *konsekvente menneskelighed... tydes som hans guddommelighed. Den kommer dermed så langt fra at sprænge det menneskelige, at den tværtimod sætter det*, som teologen Henning Kjær Thomsen udtrykker det (*Da åbnedes deres øjne*). Hvis vi ser det! På vejen gennem fastelandskabet skal vi komme til at tro på ham. For sådan gør vi Guds gerning.

Det sker, at nogen siger: Jeg vil egentlig gerne tro, men jeg kan ikke. Sådan også en ung mand fra en gymnasieklasse, der var på besøg i kirken forleden. Han så overrasket ud, da jeg sagde: Tillykke! Du kan jo kristendommens tidligste trosbekendelse udenad. Han havde jo nok forventet et lidt mere filosofisk svar.

Hvad er tro? Fastetidens tekster giver ingen filosofiske svar. Men vi får eksempelfortællinger.

Og eksempelfortællinger kan vi jo godt lide. Skuespillere, sportsfolk, kunstnere, tv-personer, kendisser, der fortæller om deres tro. En boganmelder skrev i en anmeldelse af en bog om tro, at det er forbundet med et personligt mod at vise, at man er troende. For det er jo ikke en personlig habitus alle har. Skrev han. Så henviste han netop til en

kendis og kaldte hende en troshelt, fordi hun står frem med sin tro. Jeg vil slet ikke kritisere. Andres tro kan aldrig være en skolestil, man sådan skolemesteragtig kan tillade sig at rette i. Jeg nævner blot en tendens til at gøre troen til noget særligt, der intet har at gøre med rudekuverter, arbejdspress, boliglån, delebørn, deadline, madpakker og havregryn, for lidt frit at citere en bøn. Troen udgrænses fra det helt almindelige menneskeliv og dets kulturer – altså måder at stå frem på.

Der er et fint ord for det her. Man taler om troens de-kulturalisering. Troen udgrænses. Og udgrænser sig selv. Til særlige områder og rum. Fysiske og mentale. Kirker. Spirituelle praksisser. Steder, hvor troen kan glemme det almindelige og være optaget af sig selv. Ofte i modsætning til den omgivende kultur. Jeg tror, at troens udgrænsning foregår parallelt med en anden udgrænsning. *Hvorfor forsøger vi hele tiden at få en tilværelse, hvor ingenting må komme bag på os? Hvorfor arbejder vi hele tiden på at flytte alt det i tilværelsen, som handler om smerten, frustrationen og afmagten? Ønsker vi i virkeligheden kun et lille hjørne af tilværelsen?* Sådan skrev en handicappet kvinde i et læserbrev. Hendes kroniske sygdom har åbnet hendes øjne for et samfundshandicap: Vi udgrænser smerten. Og dét samfundshandicap er egentlig værre end mit handicap, skriver hun. Hvor kommer den indbildning fra, at vi kan få livet uden at få smerten? Skriver hun. Hun spørger: Hvorfor skal jeg føle mig som en ubuden gæst, når man altid bortforklarer sygdommen og lidelsen, men

opfatter lykken, det sunde og det vellykkede som det normale?

Vi er nødt til at gøre noget af turen om igen. Når teksten taler om tro, viser den et par søndage tilbage til den måske vigtigste eksempelfortælling på tro. Dén om faderen, hvis søn var i så stor smerte, at det rev og sled i dem begge. Han var en af de mange magtesløse og plagede mennesker, Jesus mødte på vejen mod Jerusalem. Og som de troende disciple betragtede som ubudne. Kom faderen til Jesus, fordi han troede på Gud? Eller kom, fordi han ikke troede på Gud? Ingen af delene. Hvad han kom med, var hans syge søn: *Hvis du kan gøre noget, så forbarm dig over os og hjælp os.* Så sagde Jesus: *Hvis du kan! Alt er muligt for den, der tror.* Jesus vendte faderens spørgsmål om, hvad der er muligt at tro, mod ham selv. Men han kunne jo ikke tro! Han er jo fuld af vantro. Vantroen begynder med den indbildning, at intet er muligt. Og sådan så det jo også ud. Hvad skulle han ellers tro?

Men nu retter eksempelfortællingen lyset mod faderens tro. Og dermed spørger den til vores opfattelse af tro. Nu ser faderen så på sig selv og opdager, at han er vantro. Han tør ikke tro, at det er muligt, at hans søn bliver rask. Han vil gerne tro. Ja, han tør heller ikke lade være. For tænk, hvis han opgav troen på, at hans søn vil få det bedre? Det kan en far jo ikke. Give op, altså. Og nu beder han så om hjælp, fordi han mangler det, han mindst kan undvære: Tro.

Redaktion

Sognepræst
Adam Garff
Gentofte Kirke
adg@km.dk

Sognepræst
Andreas Riis Damgaard
Præstevang Kirke
Hillerød
ard@km.dk

Søndagslæsning
udkommer hver uge på
www.grundtvig.dk
– hvor man også
kan tilmelde sig
elektronisk nyhedsbrev
om Søndagslæsning

Grundtvigsk Forum
Farvergade 27
1463 København K
Telefon 4193 9000
vartov@vartov.dk

Sammen med Jesus opdager han, at han mangler det, han mindst kan undvære. Han kan ikke undvære de muligheder, som han ikke kan tro på. Så bryder det sidste af hans verden sammen.

Den, der kan undvære troen, behøver ikke Vorherre hjælp. Klart nok. Den, der har en stærk personlig-habitus-tro behøver i virkeligheden heller ikke Vorherres hjælp. Men den, der ikke kan tro, fordi livet blev for svært, og derfor på den anden side heller ikke kan undvære mulighederne, har brug for hjælp. *Jeg tror, hjælp min vantrø.* Jeg ville egentlig gerne tro, men jeg kan ikke. Fastetidens budskab er, at Guds aftryk er menneskeligt og at tro er at være tro mod Guds aftryk, hvor vi færdes. Det betyder så også, at vil vi (overhovedet) tale om Gud, så skal vi gøre det menneskeligt. Så må vi som Jesus nedruste den stærke tro. Og lade være med at de-kulturalisere (ja, undskyld udtrykket) den til en særlig religiøs eller kirkelig artikuleret tro. Det er ikke en tro, der *kan* noget. Det er en tro, der kalder på Gud med alt det, vi ikke kan. I nøden. I angsten. I sygdommen. I ensomheden. I håbet, der er for urealistisk til, at vi kan tro det, men som vi ikke kan undvære. Den tro begynder i og med afmagt.

Den tro viser sig når man går hen over Frue Plads herude med et barn i hånden på vej til børnehaven. Se, teltet er væk, sagde hun. Alt så det store hvide Covid19 testfelt, der fyldte hele Frue plads i månedsvis. Så pegede hun på flagstangen oven på universitetets hovedbygning. Der vajer et flag i blå og gult. Hvorfor det? Hun er vant til flag i rødt

og hvidt. Når nogen har fødselsdag. Hvad siger man så til et barn?

Så stikker det én i hjertet, at der vil altid være *noget*. Noget truende, noget farligt, noget ondt. Og man tænker med Benny Andersens, at *Ingen skal mishandle dig, / håber jeg*. Håber jeg. Men man ved, at hun kommer til at opleve en masse, der gør ondt. Og at man ikke vil være der til at holde hende oprejst. Og man håber, at hun aldrig mister tilliden. Til livet. Tilværelsen. Omverdenen. Til dine medmennesker. Selvom den helt sikkert bliver sat på hård prøve. Og uden at tænke det mindste på Gud står man der udenfor kirken og ér en bøn for et barn. Man kan jo ikke andet!

A pro pos flaget. Der er megen stærk tro til stede i verden. Fortællinger, som vi klammer os til og kæmper om. Vi opruster alle vore fortællinger og mytologier i de her år. Vi kunne nok have godt af at lytte til evangeliernes nedrustning af troen og alle vore overbevisninger. Religiøse som verdslige. Tænk, hvis det var anderledes. Som en digter siger: Tænk, at vi var nogens børn engang, der ikke kunne binde vores sko. Ja, tænk engang, at Joe Biden, Xi Jinping, Ursula von der Leyen, pave Frans, Bill Gates, Volodymyr Zelenskyj, ja selv Vladimir Putin var nogens børn engang, der ikke kunne binde deres sko. Og tænk, hvis vi – og de – kunne komme hinanden i møde med den bevidsthed. Amen

Steffen Ringgaard Andresen
Københavns Domkirke

Salmer (Den Danske Salmebog):

Nr. 432: Litani og absolution

Nr. 298: Helligånden trindt på jord

Nr. 588: Herre, gør mit liv til bøn

Nr. 57: Herre, fordi du

Nr. 585: Hvor der er tro

Nr. 21: Du følger, Herre, al min færd